

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE WEE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr V. Hepp, Dr K. Schilder, Dr C. Tazelaar en Dr J. Waterink

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Dr B. E. van Arkel, Utrecht; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr Job. C. Breen, Amsterdam; Dr K. Fernhout, Vreeland; Prof. Dr F. W. Groshede, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr J. G. Kunst, Arnhem; Dr H. W. Laman, Assen; Dr C. Lindeboom, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Dr J. W. Marmelstein, Amsterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meijma, Groningen; Dr J. C. Rullmann, Utrecht; J. Strikwerda, Dokkum; Dr J. Thijss, Zwolle; Dr J. Veldkamp, Hilversum; E. Visser, Arnhem; Dr D. H. Th. Vollenhoven, 's-Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielinga, Hoofddorp; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Adres der Redactie:
Prof. Dr V. HEPP, Van Broestraat 14, Amsterdam.

Drukkers-Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes
Tel. No. 58 — Postrekening No. 38000

Abonnement: f.125 per drie maanden bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland en Ned.-Indië f.7.50 per jaar.
Advertentie: 25 ct. p. regel. — Losse nummers f.0.15.

INHOUD: Uit de Schrift: Verborgenis en verbond. (Ps. 25:14). — Kerkelijk Leven: Synode-Indrukken XVII. De weekblad der consciëntie. — Perschoon. — De Synode van Assen. — Kerknieuws.

UIT DE SCHRIFT.

Verborgenis en verbond.

De verborgenheid des Heeren is voor de genen, die Hem vreezen en zijn verbond, om hun die bekend te maken.

Ps. 25:14.

Geen mystieker woord in de taal der openbaring is er dan dit woord: „verbond“.

Want in het verbond wordt de ware heilige gegrepen.

En het is deze verbinding van verbond en verborgen gemeenschap met God, deze samenhang tusschen verbond en mystiek, welke in Ps. 25 zoo duidelijk zich uitsprekt.

Immers, de „verborgenheid des Heeren is voor degenen die Hem vreezen“. De „verborgenheid“ des Heeren. Er zijn er, die hier vertalen: de „raad“ des Heeren. Maar ook dan nog blijft de tekst volop arbeid aan den mensch der godsdienstige mystiek. Want de „raad“ des Heeren is dan niet Zijn verborgen besluit, dat voor niemand is, ook niet voor die Hem vreezen, dan alleen voor God zelf. — maar met den „raad“ des Heeren bedoelt de zanger dat allerverborgenste van Gods wezen, waarin Zijn diepste gedachten besloten liggen, ook waar zij zich naar buiten openbaren en verwerkelijken. Want alle naar buiten tredende wel-dadigheid en goedheid en genade van God heeft toch een verborgen bron: nu eens spreekt op zinnelijke wijze de Schrift van Gods „ingewanden“, dan weer gewaagt zij van Gods „hart“. En zoo is dus die verborgenheid des Heeren, die persoonlijke, bewuste, in Gods diepten besloten en bewaarde toeneigening tot Zijn volk, waardoor God wordt tot HEERE; waardoor de Schepper van hemel en aarde zich troostend overhuigt tot Zijn volk en tot allen, die daartoe behooren, als Hij Zijn trouw bezweert aan hen, en zich, met het oog op zijn verborgenheid van trouw en liefde, met dezen naam noemt: Ik ben, die Ik ben.

Deze verborgenheid, die samenvoeging van diepe vredesgedachten, is nu voor degenen, die Hem vreezen. Want met die „vreeze“ wordt niet bedoeld een angstige vrees, waarmee de mensch in slavernij gehouden wordt, maar die vreeze is de kinderlijke toeneigening der ziel tot God. Het is die toering van ons „verborgen“ leven, waarbij onze „verborgenheid“ die van God aanraakt, als ook voor zichzelf de ziel Hem den HEERE heeft bevonden. En als wij Hem vreezen, dan is daar contact in liefde tusschen tweeërlei verborgenheid en „raad“: die van Hem en die van ons.

Maar zoo komt juist openbaar, dat geen ding mystieker is dan het verbond. Want alleen in het verbond wordt de liefde gekend en de verborgenheid gezien in een oogenblik en daarna, en dat met een zekerheid, die niet aan een betoog hangt, doch er aan voorafgaat; die niet bloot intellectueel is, maar onmiddellijk voor heel de ziel en al haar vermogens. Wat onder menschen reeds is, dat is vooral in de verhouding tusschen God en de ziel te herkennen. Kan liefde tusschen twee menschen beredeneerd worden? Indien het zoo is, dan komt bij haar zelfontleding ook dikwijls het uur van twijfel, dat is voor de liefde het begin van haar zelf-onkenning. Maar waar liefde woont, daar herkent zij zich onmiddellijk, en vindt de wegen van die taal, die uit de diepten der ziel komt. Dan moet zij zich belijden; dan moet zij woorden vinden, naar buiten treden in daden, gebaren, woorden, werken. Het verbond wordt dan vanzelf de bewustwording der liefde. Dat verbond wordt niet mechanisch eraan opgelegd, maar groeit organisch daaruit op.

Wetnu, in den hoogsten vorm is ook tusschen God en ziel het verbond de vorm, waarin de liefde zich belijdt en wegen vindt tot zelfontstijging. Juist

in deze verhouding moet het verbond zijn, want de liefde van God zou zich aan ons niet meedeelen, indien ze niet geopenbaard werd. Die openbaring nu kan niet zijn een betoog, evenmin als vele denkresultaten op zichzelf het altaar der liefde ontweenen, den tempel der liefde bouwen en heiligen kunnen, maar ze komt in het verbond naar den mensch toe.

Zoo verschaft God hem zekerheid. Wat duizend woorden niet kunnen zeggen, noch verstaanbaar maken, dat wordt in het verbond gegrepen in een oogenblik. Want het verbond is in alle liefde de belijdenis ervan; het wordt gesloten in de stilte, die klaar de ziel tot de ziel, en hier de ziel tot God doet spreken. En wat in elke liefde de redeneering niet kan benaderen, dat wordt in zijn diepste diepte, in zijn „verborgenheid“ zijn „raad“, juist gegrepen door het verbond en ook bewust gemaakt, ontdekt.

Zoo is dan de mensch, die meent, dat het verbond niet mystiek is, nog niet tot de diepte van dat verbond genaderd. Even ver als de moderne van het leven dat in ons is, afstaat, als hij ons intellectuelen scheldt, even ver staat van de religieuze begrippen der Schrift af de man, die het verbond niets anders noemt dan een insluipsel in den omgang met God, dat men wegwerken moet, als een standpunt, dat overwonnen moet worden.

Want hij waarachtige aanraking met Gods verborgenheid komt de flits van het verbond door onze nachten heen en het daglicht, dat blijft, is verbondslicht. Wij moeten het verbond niet overwinnen, maar het verbond ons. Het moet ons overtuigen, overreden, ons bevestigen en beteekenen als in een oogenblik, dat in zijn verborgenheid God juist de HEERE is, die zeggen kan: Ik ben, die Ik ben; van wien het volk, de ziel straks antwoordt: Hij is, die Hij is, in eeuwigheid Jahwe, de HEERE.

Want het verbond is zoo vol van mystiek, als Adams onstuimige harteklop van het leven, in dat schoonste uur, toen Hij tegenover Hem stond, die in zijn vleesch den adem des levens geblazen had, en die niet van hem voorbijging, als de avondwind het vleesch deed huiveren in het zelfde uur, waarin de geest huiverde van de nadering van zijn God. Want die toenadering was ook trekking. En toen zij tot haar stilstand kwam, deze trekking, toen zei de liefde; de „raad“ is ons ontdekt, het woord is ons gesproken, het verbond is ons gesloten.

K. S.

KERKELIJK LEVEN.

Synode-Indrukken.

XVII.

Provisoir.

Hoewel wij achter ons laatste artikel in deze reeks het gebruikelijke „Slot“ hebben geplaatst, kon dit in verband met de zaak, welke hierin besproken wordt, niet anders beteekenen dan een provisorisch slot.

Of het werkelijk het laatste zou zijn, hing daarvan af of de Synode weer zou samenkomen of niet. Wij zijn daarom zoo vrij niet een nieuwe reeks te beginnen, maar de oude voort te zetten.

Wat natuurlijk geheel past bij het karakter van een voortgezette Synode.

Mooi Assen.

Assen vertoonde zich thans heel anders dan in het begin van het jaar.

Toen liet het zich wel vermoeden, dat Drenthe's hoofdstad rijk bedeeld is met natuurschoon, maar toch moest men daarvoor veel dorre takken in zijn verbeelding met weelderig loof versieren.

Thans echter viert de nazomer hoogtij. Het Asser bosch lukt met zijn koele schaduw in statige lanen.

Gierde in Januari op den avond, waarop de ure des gebeds voor de Synode werd gehouden, de wind tusschen de alleenstaande villa's en moest men de borst als steven gebruiken om de storm-

golven weg te duwen, thans kon het weder moeilijk aangenamer zijn. Het was alsof de zomer riep: ik kom dit jaar wel wat laat, maar even moet ik u toch opzoeken.

Dat de natuur hierin geheel harmonieerde met de Synode-steer zouden wij niet durven beweren. Maar eenige gelijkenis bestaat er toch wel.

Wel zijn het allermint blijde kwesties, welke ons bezighouden. Toch stormt het op het oogennblik niet.

Men voelt dat ook wel buiten onze kerken.

Van persfotografen en nieuwsgierigen hadden de Synode-leden geen last.

De Assenaren zijn blijkbaar er aan gewend kerkelijke afgevaardigden in hun straten te zien wandelen en schenken er geen bijzondere aandacht aan.

De gesprekken tusschen de Synode-leden verdragen niet zoo merkbaar innerlijke spanning.

Hoe anders wandelt men in en buiten Assen dan in de eerste maanden des jaars.

Te meer valt het dan ook heden op, hoe mooi Assen is.

Evenwel, daarvan kan slechts en passant genoten.

De arbeid wacht.

En een Synode is allesbehalve een verlengstuk van de vakantie.

Wat Assen in anderen zin mooi maakt, is de bereidheid van de Gereformeerde Kerk om de Synode weer te herbergen en van haar leden om weer tal van afgevaardigden gastvrijheid te verleenen.

Aan het station vielen vriendelijke tooneeltjes waar te nemen.

De Synode-leden schijnen dus niet al te lastig te zijn geweest en de broeders en zusters te Assen schijnen de goedigheid en de hoffelijkheid zelf te zijn.

De oogen van de vaste hotelbewoners schitterden als vuurwerk.

De opening.

Wat was de openingsrede van den Praeses, Dr Fernhout, die gelukkig weer geheel hersteld is, een fijn stuk.

De voorzitter had het geschreven voor zich en kon het alzoo woordelijk aan de pers afstaan.

Zoo heeft heel Gereformeerd Nederland er van kunnen genieten.

Het is de moeite waard gelezen en herlezen te worden.

Men moest eigenlijk een keur uit de redevoeringen, ter opening of sluiting van onze Generale Synodes, bundelen en daarin aan deze van Dr Fernhout een eereplaats geven.

Ter verlevendiging van het kerkelijk besef zou dit zeer aan te bevelen zijn.

Wij denken hier b.v. ook aan de historische redevoeringen van Dr Gispens en Dr Kuiper op de Synodes, waar tot ineen-smelting van de kerkengroepen van '34 en '86 besloten werd.

Wat nu verder de opening, of liever moesten wij spreken van heropening, aangaat — ze was natuurlijk eenvoudiger dan wanneer een Synode voor het eerst samenkomt.

In het moderamen onthrak om gezondheidsredenen Dr Laman. Wij waren hierop eenigszins voorbereid. Het is zeker jammer, dat de Synode de opgewekte natuur van den assessor moet missen. Maar het mag niet anders dan gebillikt dat hij zijn krachten voor de wintercampagne wil sparen. De gemeentelijke arbeid gaat voor.

Voor enkele primus-afgevaardigden was de secundus gekomen. Onder hen, die vervangen waren, behoort ook Dr Thijss, die voor de Asser Synode zich zoo verdienstelijk had gemaakt. De reden, dat hij niet kwam zal wel hierin gelegen zijn, dat hij sinds de vorige zittingen van standplaats verwisselde en nu een kerk dient, welke onder een andere Particuliere Synode ressorteert. Onzes inziens was het niet ongeoorloofd, dat hij desniet-tegenstaande als afgevaardigde van Drenthe ter Synode verscheen. Maar hierover na te pleiten heeft natuurlijk geen zin.